

การจัดการทรัพยากรกับผลิตภัณฑ์ชุมชนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษาวิสาหกิจชุมชนโอริงบัณฑิต จังหวัดปัตตานี

ธนากร ทังเรือง^{1*} ชัยณรงค์ ศรีรักษ์² และทรงสุข บุญทาวงศ์³

¹คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น

²คณะอุตสาหกรรมบริการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

³คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น

*Corresponding author: thanakorn@northern.ac.th

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อถอดบทเรียนการจัดการทรัพยากรกับผลิตภัณฑ์ชุมชน และสังเคราะห์ปัจจัยความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรกับผลิตภัณฑ์ชุมชน โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษาวิสาหกิจชุมชนโอริงบัณฑิต จังหวัดปัตตานี การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูลแนวคิดและทฤษฎีจากเอกสารตำรา เพื่อสร้างเครื่องมือทางการวิจัย และลงพื้นที่เก็บข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ด้วยการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มผู้นำและสมาชิกของวิสาหกิจชุมชนโอริงบัณฑิต 2) กลุ่มผู้นำท้องถิ่น และ 3) ตัวแทนหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา พบว่า บทเรียนการจัดการทรัพยากรกับผลิตภัณฑ์ชุมชนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง วิสาหกิจชุมชนโอริงบัณฑิต จังหวัดปัตตานี ที่เกิดขึ้นประกอบไปด้วย 4 มิติความยั่งยืน ได้แก่ 1) มิติทางเศรษฐกิจ 2) มิติทางสังคม 3) มิติทางสิ่งแวดล้อม และ 4) มิติทางวัฒนธรรม โดยปัจจัยความสำเร็จเกิดจาก 1) ประสิทธิภาพด้านการจัดการทรัพยากร 2) ด้านการจัดการเศรษฐกิจในพื้นที่ และ 3) ด้านการจัดการสังคมและศาสนา อันนำไปสู่การยกระดับคุณภาพชีวิตที่ดีในเชิงการดำรงชีพที่สงบสุข ทั้งนี้ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.) สามารถนำผลการศึกษาไปใช้กำหนดยุทธศาสตร์เพื่อการขับเคลื่อนนโยบาย การวางแผน และการบริหารการพัฒนาให้ชัดเจนและตรงทิศทางต่อไป

คำสำคัญ : 1. การจัดการทรัพยากร 2. ผลิตภัณฑ์ชุมชน 3. หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 4. ชุมชนโอริงบัณฑิต

The management of resources and community products through the sufficiency economy philosophy: A case study of O-Rang-Pan-Tai community enterprise in Pattani province

Thanakorn Thangruang^{1*}, Chainarong Sriruk² and Songsook Boontawong³

¹*Faculty of Business Administration, Northern College, Tak 63000, Thailand*

²*Faculty of Hospitality Industry, Kasetsart University, Nakhon Pathom 73140, Thailand*

³*Faculty of Arts, The Far Eastern University, Chiang Mai 50100, Thailand*

*Corresponding author: thanakorn@northern.ac.th

Abstract

This research article aims to extract lessons learned in the management of resources and community products, as well as synthesize the success factors of resources and community products management using the sufficiency economy philosophy approach. The case study was conducted on the O-Rang-Pan-Tai community enterprise in Pattani Province. The study employed a qualitative research method, which involved conducting a literature review to gather concepts and theories for the development of research tools. Data collection was carried out through fieldwork, including interviews with three target groups: leaders and members of the O-Rang-Pan-Tai community enterprise group, local leaders, and local government representatives. The data was analyzed using content analysis. The findings revealed that the lessons learned from their management encompassed four dimensions of sustainability: 1) economic dimension, 2) social dimensions, 3) environmental dimension, and 4) cultural dimensions. The success factors are derived from 1) resource management efficiency, 2) local economic management, and 3) social and religious management, which contribute to an improved quality and peaceful living. Furthermore, the Internal Security Operations Command (ISOC) can use these findings to formulate strategies for driving policies, planning, and development administration in a clear and direct manner.

Keywords: 1. Resources management 2. Community products 3. Sufficiency economy philosophy
4. O-Rang-Pan-Tai community

บทนำ

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนโอริงบันตัย เป็นชุมชนประมงพื้นที่ปลายน้ำ ซึ่งตั้งอยู่ที่บ้านต้นหยงเปาว์ ตำบลท่ากำชำ อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี ซึ่งคำว่า “โอริงบันตัย” แปลว่า “คนชายทะเล” จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 10 เมษายน พ.ศ. 2560 โดยชาวบ้านจะรวมกลุ่มจดทะเบียนในรูปแบบวิสาหกิจชุมชน มีการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อทำหน้าที่ในการบริหารจัดการและดำเนินการ โดยโครงสร้างการบริหารงานคือ ประธานกลุ่ม รองประธาน เற்றுญิก คณะกรรมการจำนวน 5 คน สมาชิกที่ทำงานกับกลุ่ม จำนวน 43 คน และสมาชิกในการส่งสินค้าให้กับกลุ่ม จำนวน 53 หมู่บ้านทั้งหมด 5,300 คน จากกลุ่มประมงพื้นบ้านที่เข้าร่วมตัวกันแก้ไขสภาพปัญหาด้านทรัพยากรทางทะเลที่ลดน้อยลงและมุ่งหวังให้ทรัพยากรนั้นกลับมามีความอุดมสมบูรณ์เหมือนเดิม เพื่อให้คนในชุมชนสามารถมีรายได้และยกระดับคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้นจากผลิตภัณฑ์อันเกิดจากทรัพยากรพื้นถิ่นที่คนในชุมชนเป็นเจ้าของร่วมกัน กลุ่มวิสาหกิจชุมชนโอริงบันตัยดำเนินงานภายใต้พันธกิจหลัก 4 ประการ คือ 1) เป็นศูนย์กลางในการรับซื้ออาหารทะเลสดประเภทต่าง ๆ ของชาวประมงในชุมชนที่จับโดยใช้เครื่องมือประมงพื้นบ้านที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเท่านั้น โดยนำมาตัดแต่งและแปรรูปให้เป็นสินค้าที่มีคุณภาพปลอดภัยมีผู้บริโภค 2) เน้นการสร้างงาน สร้างรายได้ให้กับสมาชิกในชุมชน 3) มุ่งเน้นการยกระดับราคาสินค้าสัตว์น้ำของชุมชนประมงพื้นบ้านให้ได้รับความเป็นธรรมมากขึ้น และ 4) นำเสนอเรื่องราวชาวประมงพื้นบ้านของจังหวัดปัตตานีในแง่มุมที่แตกต่างหลากหลายสู่ผู้บริโภค ซึ่งปัจจุบันมีการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดปัตตานี สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดปัตตานี และศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่วนภาคเอกชน ได้แก่ สภาอุตสาหกรรมจังหวัดปัตตานี หอการค้าจังหวัดปัตตานี และโรงแรม ซี.เอส.ปัตตานี รวมถึงภาควิชาการ ได้แก่ วิทยาลัยชุมชนปัตตานี และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เป็นต้น โดยกลุ่มวิสาหกิจชุมชนโอริงบันตัยมีเป้าหมายสูงสุด คือ เป็นต้นแบบของความสำเร็จในการจัดการทรัพยากรของชุมชนเพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตอาหารทะเลแปรรูปที่เป็นสินค้าจากประมงพื้นบ้านพยายามที่จะยืนหยัดด้วยตนเองทั้งทางเศรษฐกิจ วัฒนธรรมอิสลาม ศาสนาและการดำรงอยู่ท่ามกลางสถานการณ์ความรุนแรงของชายแดนใต้ (Masaning,

Interview, 2022; Rojjanapornthip, 2021)

การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นการดำเนินการอย่างมีระบบในการใช้ทรัพยากรทั้งทุนทางธรรมชาติ ทุนทางวัฒนธรรม และทุนทางความรู้และภูมิปัญญา เพื่อตอบสนองความต้องการของคนในชุมชนให้เกิดความสุขต่อตนเอง ครอบครัว และชุมชน ถือเป็นเครื่องมือ กลไก และพลังขับเคลื่อนการบริหารการพัฒนาชุมชนด้วยการผสมผสานประโยชน์ของการพัฒนาเข้ากับการอนุรักษ์ทรัพยากร ซึ่งความสำเร็จในการจัดการทรัพยากรกับผลิตภัณฑ์ชุมชนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของวิสาหกิจชุมชนโอริงบันตัย จังหวัดปัตตานี จำเป็นต้องรักษาความสมดุลของทรัพยากรที่มีความสำคัญ และมีความสัมพันธ์โดยตรงกับคนในชุมชนไปสู่การดำเนินงานด้านการสนับสนุนเศรษฐกิจฐานรากตามภารกิจ เพื่อมุ่งให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้บนพื้นฐานของความพอเพียง ผ่านผลิตภัณฑ์ชุมชนที่มาจากภูมิปัญญาอันเกิดจากการใช้ทรัพยากรในชุมชน ซึ่งเป็นสิ่งที่จับต้องได้และสิ่งที่จับต้องไม่ได้ อยู่ในรูปแบบของผลิตภัณฑ์และบริการ โดยนำเสนอให้แก่ผู้บริโภคภายนอกเพื่อให้เกิดการซื้อขาย สร้างรายได้กลับมายังชุมชน และสะท้อนให้เห็นถึงคุณค่าของอัตลักษณ์หรือความเป็นอยู่ของคนในพื้นที่ชุมชน (Chumkate, 2017) ซึ่ง Perreault, & McCarthy (2002) กล่าวว่าผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ใช้สำหรับกิจการ จะต้องเป็นผลิตภัณฑ์ที่ทำให้เกิดผลกระทบทางเศรษฐกิจกับชุมชนอย่างมหาศาล นำไปสู่การสร้างอาชีพในชุมชน สร้างรายได้และเป็นโอกาสให้เกิดการประกอบธุรกิจ ซึ่งจะทำให้คุณภาพชีวิตของคนในชุมชนดีขึ้น นอกจากนี้ยังทำให้เกิดการอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมในชุมชน ดังนั้นการจัดการทรัพยากรของชุมชนอย่างยั่งยืน จึงควรกำหนดแนวทางการใช้ประโยชน์และการพัฒนาทรัพยากรของชุมชนผ่านผลิตภัณฑ์ที่เป็นปัจจัยแวดล้อมที่เกี่ยวข้องเพื่อตอบสนองความจำเป็นทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมแก่สมาชิกของชุมชนทั้งในปัจจุบันและอนาคต และยังเป็นเครื่องสะท้อนถึงความสอดคล้องกันระหว่างหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับหลักคำสอนของศาสนาอิสลามที่ปรากฏในคัมภีร์อัลกุรอานและอัลหะดีษอีกด้วย (Lohwithee, 2019; Komieng, 1999)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่องการจัดการทรัพยากรกับผลิตภัณฑ์ชุมชนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของวิสาหกิจชุมชนโอริงบันตัย จังหวัดปัตตานี เพื่อนำผลที่ได้รับจากการถอดบทเรียน และปัจจัยความสำเร็จของการ

ดำเนินงานในพื้นที่ไปขยายผลสู่พื้นที่อื่นในการจัดการทรัพยากรอันทรงคุณค่าที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของหลากหลายทางชีวภาพ ความมั่งคั่งของเศรษฐกิจฐานรากคุณค่าของมรดกทางวัฒนธรรม คุณภาพชีวิตของคนในชุมชน และความมีสันติสุขและสันติภาพในพื้นที่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

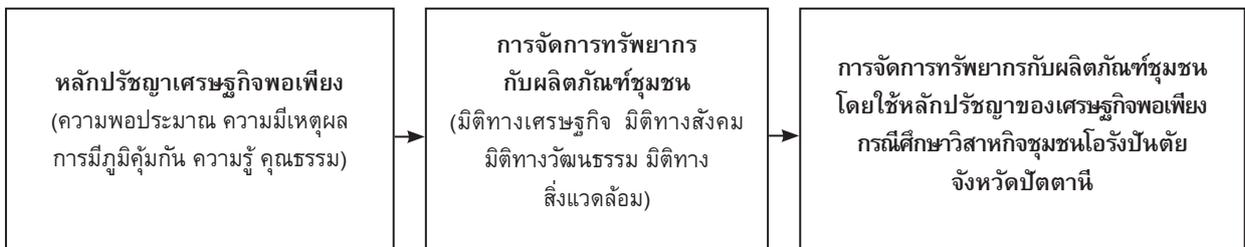
1. เพื่อถอดบทเรียนการจัดการทรัพยากรกับผลิตภัณฑ์ชุมชนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษาวิสาหกิจชุมชนโอโรังบันตัย จังหวัดปัตตานี
2. เพื่อสังเคราะห์ปัจจัยความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรกับผลิตภัณฑ์ชุมชนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษาวิสาหกิจชุมชนโอโรังบันตัย จังหวัดปัตตานี

การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและกรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีในประเด็นการจัดการทรัพยากร ซึ่ง Beeton (2006) ได้กล่าวถึงเรื่องการจัดการทรัพยากรว่ามีความสำคัญต่อชุมชนโดยการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน สามารถทำงานเพื่อบรรลุผลลัพธ์และมีจุดมุ่งหมายเพื่ออนาคตของชุมชนอย่างมีคุณค่า อีกทั้งการศึกษาของจิตพนธ์ ชุมเกตุ (Chumkate, 2017) ได้กล่าวว่า ผลิตภัณฑ์เป็นสิ่งจำเป็นที่จับต้องได้และสิ่งที่จับต้องไม่ได้ ซึ่งอยู่ในรูปแบบผลิตภัณฑ์และการบริการ โดยนำเสนอให้แก่ผู้บริโภคภายนอกเพื่อให้เกิดการซื้อขาย การสร้างรายได้กลับมายังชุมชน และสะท้อนให้เห็นถึงคุณค่าของอัตลักษณ์หรือความเป็นอยู่ของคนในพื้นที่ชุมชน และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่เป็นปรัชญานักปฏิบัติสามารถประยุกต์ใช้กับศาสตร์อื่น ๆ ได้ โดยการบริหารจัดการเน้นการพึ่งตนเอง

ถือเป็นเครื่องมือในการวางแผนระบบการปฏิบัติของชุมชนสู่ความสำเร็จ ซึ่งมีความยืดหยุ่นต่อผลกระทบและการเปลี่ยนแปลง ทำให้เกิดความสุขในการดำเนินชีวิตตามทางสายกลางที่ไม่เน้นความสุดโต่งแบบทางใดทางหนึ่งอย่างเป็นประโยชน์และรับผิดชอบ (The Chaipattana Foundation, 2021; Office of the National Economic and Social Development Board, 2016) จากการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนและสามารถดำเนินการได้ในทุกระดับ โดยมี 5 องค์ประกอบ คือ 1) ความพอประมาณ 2) ความมีเหตุผล 3) การมีภูมิคุ้มกัน 4) ความรู้ และ 5) คุณธรรม ตอกย้ำการปลูกฝังการรับรู้คุณค่าทรัพยากรของชุมชนโดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของการอนุรักษ์ อันนำไปสู่เป้าหมายของการพัฒนาสร้างความสมดุลและยั่งยืนในมิติเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม มุ่งเน้นการสร้างความมั่นคงทางสังคมและคุณภาพชีวิต (Office of the National Economic and Social Development Board, 2001)

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีในประเด็นหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกัน ความรู้ และคุณธรรม ซึ่งเป็นปรัชญาแห่งการปฏิบัติ ทำให้การจัดการมีบทบาทสำคัญ โดยเป็นกระบวนการที่มีทิศทางและเป้าหมายที่ชัดเจน ด้วยการจัดการความสมดุลในมิติทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ตอกย้ำการปลูกฝังการรับรู้คุณค่าทรัพยากรของวิสาหกิจชุมชนโอโรังบันตัย จังหวัดปัตตานี โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของการอนุรักษ์ อันนำไปสู่เป้าหมายของการพัฒนาสร้างความสมดุลและยั่งยืน มุ่งเน้นการสร้างความมั่นคงทางสังคมและคุณภาพชีวิต โดยสรุปเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายในการถอดบทเรียนการจัดการทรัพยากรและสังเคราะห์ปัจจัยความสำเร็จในโลก

การจัดการทรัพยากรชุมชน ภายใต้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คณะผู้วิจัยจึงใช้กระบวนการวิจัย (research methodology) ด้วยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative

research) ซึ่งมีแนวคิดหลักที่ใช้ในการวิจัย คือ การจัดการทรัพยากร ผลิตภัณฑ์ชุมชน และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อสร้างเครื่องมือทางการวิจัย และใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ (key informant) ด้วยการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย (focus group) ซึ่งเป็นตัวแทนผู้นำชุมชนตามบริบทวัฒนธรรมมุสลิม จำนวน 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มผู้นำและสมาชิกของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนโอโรจันต์ 2) กลุ่มผู้นำท้องถิ่น นายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่ากำชำ ผู้ใหญ่บ้านบ้านต้นหยงเปาว์ และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลท่ากำชำ และ 3) ตัวแทนหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ คือ สำนักงานเกษตรและสหกรณ์ จังหวัดปัตตานี สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดปัตตานี และใช้การสังเกตภาคสนาม (field observation) ในประเด็นผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญาที่สร้างรายได้แก่ชุมชน จากนั้นนำข้อมูล (information) มาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (content analysis) โดยวิธีของ Johnson, & LaMontagne (1993) ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การเตรียมข้อมูลเบื้องต้นสำหรับการวิเคราะห์และการเก็บรวบรวมข้อมูล (data preparation) 2) การทำความเข้าใจกับข้อมูล (familiar with the data) 3) การระบุกรอบแนวคิดและตัวแปรที่ต้องการศึกษา (identified unit of analysis) 4) การจัดหมวดหมู่ประเภทของข้อมูล (tentative categories) 5) ตรวจสอบความถูกต้องของการจัดหมวดหมู่ประเภทของข้อมูล (refined categories) และ 6) ตรวจสอบความถูกต้องของผลการวิเคราะห์ (category integrity) เพื่อสรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

ผลการวิจัย

1. ถอดบทเรียนการจัดการทรัพยากรกับผลิตภัณฑ์ชุมชนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

วิสาหกิจชุมชนโอโรจันต์ที่เป็นชุมชนประมงพื้น้ำที่ปลายน้ำ ได้มีการจัดการทรัพยากรผ่านผลิตภัณฑ์โดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ จึงเกิดเป็นกระบวนการแห่งความพอเพียงที่เกิดขึ้นในชุมชนด้วยเงื่อนไขการตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียง โดยอาศัยทั้งความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐานตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ที่ไม่ขัดต่อหลักของศาสนาอิสลาม ดัง “ปลาเกาเค็ม” ตัวอย่างผลิตภัณฑ์ชุมชนผลลัพธ์จากความพอเพียง

ปลาเกาเค็ม คือ สัญลักษณ์ที่ชาวประมงพื้น้ำบ้านพยายามสื่อสารกับสาธารณะ ซึ่งปลาเกาเป็นสัตว์เศรษฐกิจเดิมที่ปลาเกากำลังจะสูญพันธุ์ไปจากสามจังหวัดภาคใต้

ได้แก่ จังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส แต่หลังจากที่ผู้นำชุมชนได้มีโอกาสเข้าเฝ้าสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง และได้เล่าถึงเรื่องราวของปัญหาเกี่ยวกับทรัพยากรทางทะเล รวมถึงปลากูเลาที่เคยอาศัยอยู่ในบริเวณชุมชนลดน้อยลงไป พระองค์จึงมีกระแสรับสั่งริเริ่มเป็นโครงการพระราชดำริเพื่อให้เกิดแนวคิดการจัดการตั้งแต่ต้นน้ำ โดยเริ่มจากชุมชนได้นำภูมิปัญญาชาวบ้านมาสร้างบ้านปลา โดยทำเป็นปะการังเทียมด้วยการนำเอาวัตถุติดที่มีอยู่ในชุมชน คือ ทางมะพร้าวผูกด้วยกระสอบทรายและถ่วงด้วยไม้ไผ่ นัยของการกระทำดังกล่าว คือ ความพอประมาณ ความพอดีที่ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น ให้เดือดร้อน โดยเฉพาะการผลิตและการบริโภคทรัพยากรที่มุ่งเน้นให้เกิดประโยชน์สูงสุดหรือมีความคุ้มค่าที่สุด ส่วนกลางน้ำ คือ การทำให้ปลาเล็กปลาน้อยมีที่อยู่และสามารถเติบโตอยู่บริเวณนั้น และชาวประมงพื้น้ำบ้านสามารถจับปลาเป็นอาชีพได้ ซึ่งปลากูเลาจะสามารถจับได้ตามฤดูกาลก่อนฤดูมรสุม เริ่มตั้งแต่เดือนตุลาคมถึงเดือนธันวาคม และช่วงหลังฤดูมรสุมตั้งแต่เดือนมกราคมไปจนถึงเดือนมีนาคม และหลังจากเดือนมีนาคมจนถึงเดือนกันยายน จะหยุดจับปลาเพื่อให้ปลากูเลามีโอกาสในการขยายพันธุ์ โดยที่ชาวประมงจะต้องจับปลาด้วยเครื่องมือที่ทำจากภูมิปัญญาพื้น้ำบ้านที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเท่านั้น และกลุ่มวิสาหกิจชุมชนก็จะรับซื้อปลากูเลาจากสมาชิกของกลุ่มที่ขนาดตัวละหนึ่งกิโลกรัมขึ้นไปด้วยราคา กิโลกรัมละ 230 บาท ส่วนปลากูเลาตัวเล็กที่ไม่ถึงหนึ่งกิโลกรัมก็จะปล่อยคืนสู่ทะเลดังเดิม ทั้งนี้เพื่อต่อยอดการปลูกจิตสำนึกในการจับปลาให้กับคนในชุมชนโดยใช้การจูงใจด้วยราคาในการจับปลาจำนวนน้อย ๆ แต่ได้เงินเยอะ ๆ และสามารถจับปลาได้นาน ๆ แสดงให้เห็นถึงความมีเหตุผลในการตัดสินใจ โดยพิจารณาจากเหตุหรือปัจจัยหรือความจำเป็นที่ต้องกระทำนั้นอย่างรอบคอบให้สมเหตุสมผลตามศักยภาพและความเป็นไปได้ เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี เพื่อให้พร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงและเตรียมการรับมือต่อผลกระทบหรือสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต ส่วนปลายน้ำ พบว่าคนในชุมชนเกิดรายได้จากการประกอบอาชีพประมงและการนำปลากูเลามาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ปลากูเลาเค็มที่สามารถขายได้ถึงกิโลกรัมละ 1,200 บาทขึ้นไป ซึ่งกรรมวิธีการผลิตปลากูเลาเค็มนั้นเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นของชาวบ้าน โดยนำปลาสดมาตากแห้งด้วยวิธีการกางมุ้ง ไม่ใส่ผงชูรส ไม่ใช้วัตถุกันเสีย เพื่อรักษาสภาพปลา ไม่เจือสีและสารเคมี ใช้เกลือหวานปัตตานี

ซึ่งเป็นส่วนผสมหลักในการทำเค็ม ทำให้มีรสชาติเค็มน้อย และดีต่อสุขภาพของผู้บริโภค อันเป็นเอกลักษณ์ของปลาภูเขา โอริงบันดัยที่แตกต่างจากสินค้าทั่วไป ดังนั้นจะเห็นได้ว่า วิสาหกิจชุมชนโอริงบันดัยใส่ใจในทุกขั้นตอนในการผลิต ปลาภูเขาเค็ม โดยคำนึงถึงสุขภาพของผู้บริโภคเป็นสำคัญ

การจัดการสิ่งแวดล้อมเป็นการใช้ทรัพยากรที่อยู่บน พื้นฐานการใช้อย่างสมเหตุสมผลและมีการจัดการอย่างเหมาะสม ถูกวิธีและเป็นระบบ เพื่อให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เอื้ออำนวยประโยชน์ต่อมนุษย์ให้มีใช้ในอนาคตและเกิดความยั่งยืน (Totong, 2017) โดยหลักศาสนาอิสลามเชื่อว่า ทรัพยากรทุกอย่างในโลกนี้เป็นของพระเจ้า มนุษย์ต้องใช้ ทรัพยากรเหล่านั้นให้เกิดประโยชน์สูงสุด หากใช้อย่าง ผุ่มเฟือยไม่คุ้มค่า จัดได้ว่าเป็นคนบาปตามหลักศาสนา อิสลาม ถึงแม้ทะเลจะเป็นแหล่งทรัพยากรสาธารณะ ซึ่งใคร ก็สามารถกอบโกยเอาได้ตามเรี่ยวแรงตน แต่ระบบคิดทาง ศาสนาอิสลามที่ชุมชนนับถือก็มีกรอบต่อการเข้าไปใช้ ทรัพยากรทางทะเลต่อสมาชิกของชุมชน โดยเฉพาะแนวคิด สำคัญที่ว่าสรรพสิ่งในโลก อัลเลาะห์สร้างขึ้นเพื่อให้คนนำไป ใช้ประโยชน์ สิ่งที่มาใช้ประโยชน์ไม่ได้ห้ามทำลายเด็ดขาด ทำให้การใช้ทรัพยากรมีนัยที่แสดงให้เห็นถึงความตระหนัก ต่อการใช้และเกิดจิตสำนึกด้านคุณค่าต่อแหล่งทรัพยากร รวมทั้งความเคารพต่อระบบจารีตของชุมชนในมิติทาง เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม ดังนี้

1.1 มิติทางเศรษฐกิจ

ปัจจุบันปลาภูเขาที่ชาวประมงพื้นบ้านปัตตานีจับได้ ถูกนำมาแปรรูปเป็นปลาภูเขาเค็ม จำหน่ายในชื่อการค้า “โอริงบันดัย” ซึ่งผลิตภัณฑ์ปลาภูเขาเค็มนี้ได้รับรางวัล การันตีโอท็อปห้าดาวของจังหวัดปัตตานี จึงกลายเป็นสินค้า ขายดี ที่สามารถยกระดับเศรษฐกิจในพื้นที่ ช่วยกระจายรายได้ สู่ชุมชนชาวประมง ช่วยให้ชาวประมงพื้นบ้านจังหวัดปัตตานี หลุดพ้นจากปัญหาความยากจน มีอาชีพ มีรายได้ที่มั่นคง และ ที่สำคัญทำให้เศรษฐกิจในชุมชนมีความยั่งยืน และบ่งชี้ถึง อุตสาหกรรมของชุมชนได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับ Leelakulthanit, & Day (1992) ที่กล่าวว่า คุณภาพชีวิตที่ดี จะต้องให้ความสำคัญกับความเป็นอยู่ทางเศรษฐกิจ เป็นหลักการชี้หน้าที่มีประสิทธิภาพประกอบด้วยปัจจัยพื้นฐาน คือ อัตราการเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ (Gross Domestic Product: GDP) การจัดการเศรษฐกิจ ที่มีประสิทธิภาพ (Effective Economic Management: EEM) และการปฏิรูปทั้งเศรษฐกิจและที่ไม่ใช่เศรษฐกิจ โดยการ

แสวงหากลยุทธ์ที่มุ่งเน้นการเติบโตที่เป็นการส่งเสริม สิ่งแวดล้อม ผู้คน และความเจริญรุ่งเรือง (Pro-environment, People and Prosperity: P-EPP principle) (Mahtaney, 2007)

1.2 มิติทางสังคม

ปัจจุบันกลุ่มวิสาหกิจชุมชนโอริงบันดัยประสบความสำเร็จ ในระดับที่น่าพอใจ เห็นได้จากความพยายามในการดูแล ปกป้อง หวงแหนทะเลและชุมชนบ้านเกิด ทำให้เกิดความ สัมพันธะระหว่างบุคคล ครอบครัว และชุมชนขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ อิสรหะฮะ (Ishoh, 2019) ที่กล่าวว่าคุณภาพชีวิตของ ประชาชนจะดีขึ้นโดยลำดับต้องเกิดจากคุณภาพชีวิต ด้านความสัมพันธ์ทางสังคมและคุณภาพชีวิตด้านร่างกาย ซึ่งทุนทางชุมชนก่อให้เกิดการสร้างงานสร้างรายได้ให้กับ คนในชุมชน ลดการอพยพไปขายแรงงานอย่างผิดกฎหมาย ในประเทศเพื่อนบ้าน ขณะเดียวกันช่วยให้ชาวประมงพื้นบ้าน ขายสินค้าสัตว์น้ำได้ในราคาที่เป็นธรรมมากขึ้น คนในชุมชน มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สอดคล้องกับที่ Schuessler, & Fisher (1985) กล่าวว่า การวัดคุณภาพชีวิตเกิดขึ้นจากการรับรู้ ผลกระทบของนโยบายสาธารณะ โดยจะต้องใช้วิจารณ์ญาณ ในการดำรงชีวิตและได้พิสูจน์แล้วว่าคุณภาพชีวิตเป็นตัวบ่งชี้ ที่มีประสิทธิภาพของการอยู่รอดในสังคม

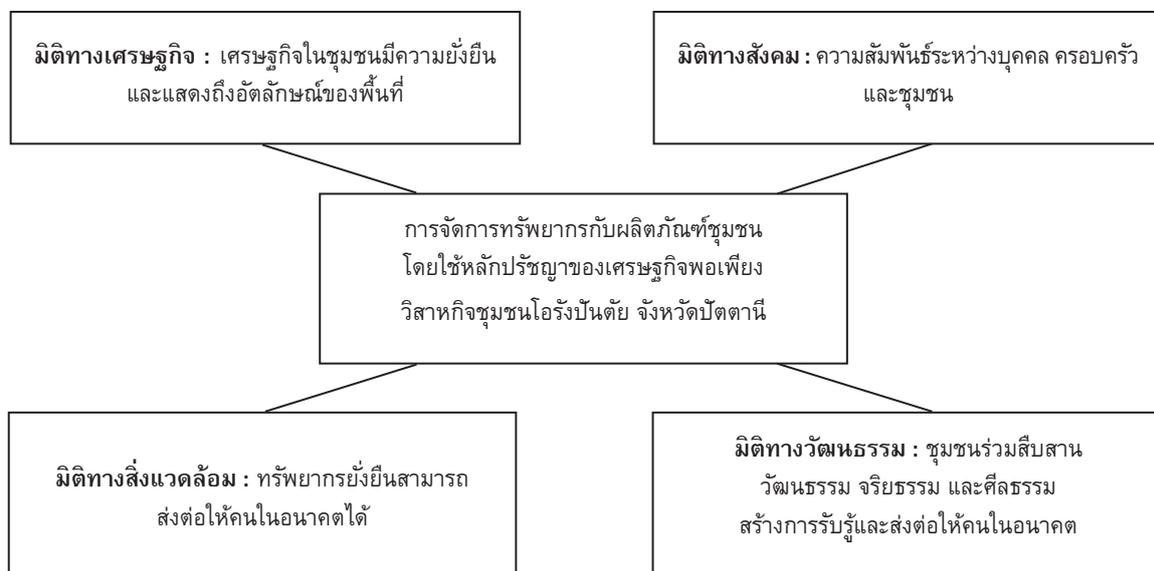
1.3 มิติทางสิ่งแวดล้อม

การดำเนินกิจกรรมด้านอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากร ชายฝั่ง การจัดการอย่างชาญฉลาด เพื่อให้เกิดความยั่งยืน สูงสุด รั้วคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์อย่าง ยั่งยืนในการทำ 3 อย่างควบคู่กันไป คือ การสร้างบ้านปลา โดยทำเป็นปะการังเทียม การปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำทดแทน และ ต้องมีนโยบายที่เอื้อต่อการป้องกันและปราบปรามอย่าง เหมาะสม เพื่อฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลให้เกิดความ อุดมสมบูรณ์ โดยเน้นการใช้ประโยชน์ตามแนวทางการ อนุรักษ์เพื่อไปสู่ความยั่งยืน สอดคล้องกับที่ สุดสันต์ สุทธิพิศาล (Suttipisan, 2020) ได้กล่าวว่า การจัดการทรัพยากร สิ่งแวดล้อมอย่างคุ้มค่าให้มีประสิทธิภาพต้องไม่ใช่ทรัพยากร แบบใช้แล้วหมดไป ซึ่งการเข้าถึงทรัพยากรแม้ทะเลเป็น สาธารณสมบัติ (commonproperty) ที่ใคร ๆ สามารถเข้ามา ใช้ประโยชน์ได้ แต่การใช้ก็ต้องปฏิบัติตามกฎจารีตของ ชุมชนชาวประมง โดยเบื้องต้นผู้มีสิทธิที่จะใช้ทรัพยากร ต้องเป็นสมาชิกของชุมชน ไม่ว่าจะเป็นการตั้งถิ่นฐานอยู่ใน ชุมชนโดยกำเนิด อพยพเข้ามาอยู่เข้ามาอาศัยกับเครือญาติ

หรือการเข้ามาแต่งงานกับคนในชุมชน ทรัพยากรทางทะเลบนฐานคิดของชุมชนประมงพื้นบ้านจึงเป็นสิทธิร่วมกันของคนในชุมชนทุกคนที่สามารถเข้าถึงและเก็บเกี่ยวได้อย่างเสรี ขณะเดียวกันก็มีระบบการจัดการที่ต่างกันในเชิงจารีตและสิทธิในการใช้ที่ซับซ้อนแฝงอยู่ (right complex) ในระบบการใช้เหล่านั้นด้วย ทั้งนี้เพราะกฎของจารีตได้สร้างหลักประกันขจัดความขัดแย้ง ซึ่งอาจเกิดขึ้นในการใช้ทรัพยากรร่วมกัน ดังที่คุณหม่อมสุกรี มะสะนิง (Masaning, Interview, 2022) ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนโอริงปันตัย จังหวัดปัตตานี ได้กล่าวไว้

1.4 มิติทางวัฒนธรรม

ชุมชนมีแนวทางปฏิบัติที่เน้นถึงคุณธรรม จริยธรรม

ภาพที่ 2 การจัดการทรัพยากรกับผลิตภัณฑ์ชุมชนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง วิสาหกิจชุมชนโอริงปันตัย จังหวัดปัตตานี (ที่มา : Thanakorn Thangruang, Chainarong Sriruk, & Songsook Boontawong)

2. ปัจจัยความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรกับผลิตภัณฑ์ชุมชนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง วิสาหกิจชุมชนโอริงปันตัย เป็นชุมชนประมงพื้นที่ปลายน้ำที่ประสบความสำเร็จในการจัดการทรัพยากรของชุมชนผ่านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ชุมชน “ปลากุเลาเค็ม” ที่มีความเป็นเอกลักษณ์ (ดังภาพที่ 3) ซึ่งคุณหม่อมสุกรี มะสะนิง (Masaning, Interview, 2022) ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนโอริงปันตัย จังหวัดปัตตานี ให้ข้อมูลการผลิตว่าในปี พ.ศ. 2563 ผลิตได้

และตระหนักถึงคุณค่าในความเป็นมนุษย์ เช่น ความซื่อสัตย์ สุจริต ความอดทน ความเพียร การรู้จักใช้สติปัญญาในการดำรงชีวิตแบบเอื้อเพื่อเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ร่วมสืบสานวัฒนธรรม ภูมิปัญญาพื้นบ้านด้วยการสร้างกฎเกณฑ์ผ่านเครื่องมือในการจับปลาที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเท่านั้น จึงเกิดความตระหนักต่อจริยธรรมและศีลธรรม โดยต่อยังสร้างการรับรู้และส่งต่อให้คนในอนาคต สอดคล้องกับ ชลบุญนาค และภุษณิศ กมลนรเทพ (Bunnag, & Kamolhoratep, 2020) ที่กล่าวว่า แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเน้นการรักษาด้านวัฒนธรรมภูมิปัญญาผ่านเงื่อนไขด้านความรู้และคุณธรรม โดยสรุปได้ดังภาพที่ 2

จำนวน 7,000 ตัว คิดเป็นมูลค่ามากกว่า 4 ล้านบาท ปี พ.ศ. 2564 จำนวน 10,000 ตัว คิดเป็นมูลค่ามากกว่า 7 ล้านบาท และในปี พ.ศ. 2565 จำนวน 15,000 ตัว คิดเป็นมูลค่ามากกว่า 8 ล้านบาท โดยมียอดขายในแต่ละปีเพิ่มมากขึ้น สามารถยกระดับเศรษฐกิจในพื้นที่ชุมชนให้เติบโตมากขึ้น ส่งผลให้คนในชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ นำไปสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยปัจจัยความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนโอริงปันตัย เกิดจากประสิทธิภาพด้านการจัดการทรัพยากร ด้านการจัดการเศรษฐกิจในพื้นที่ และด้านการจัดการสังคมและศาสนา

ภาพที่ 3 “ปลากุเลาเค็ม” ตัวอย่างผลิตภัณฑ์ชุมชน ผลลัพธ์ความสำเร็จจากการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (ที่มา : Thanakorn Thangruang, Chainarong Sriruk, & Songsook Boontawong)

2.1 ด้านการจัดการทรัพยากร

วิสาหกิจชุมชนโอริงบันตัย ได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการทรัพยากรของชุมชน และการปลูกฝังแนวคิดในการรักษาทรัพยากรให้ยั่งยืน ด้วยการไม่ทำลายและเคารพวงจรชีวิตของสัตว์ทะเลที่เปรียบเสมือนเป็นห่วงโซ่อาหาร กล่าวคือ ทางชุมชนมีกฎกติกาข้อตกลงบนฐานของความพอเพียง รู้จักพอประมาณ ใช้การมีเหตุผลสร้างภูมิคุ้มกันด้วยการจัดการทรัพยากรกับผลิตภัณฑ์ชุมชนอย่างคุ้มค่า ซึ่งสอดคล้องกับ Sola (2005) ที่กล่าวว่า ชุมชนสามารถจัดการทรัพยากรของตนเองได้โดยผ่านข้อตกลงที่เป็นลายลักษณ์อักษรร่วมกัน และยังคงสอดคล้องกับการศึกษาของ อัยรวี วีระพันธ์พงศ์ (Wiraphanphong, 2017) และงานวิจัยของ จริยา รัมมอนด์ และชัยวัฒน์ คงสม (Rammon, & Kongsom, 2021) ที่กล่าวว่า การมีกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และออกแบบกติกาในการจัดการทรัพยากรร่วมของชุมชนเป็นรูปแบบการสื่อสารที่สนับสนุนให้ชาวบ้านได้มีโอกาสหันหน้ามาจับมือพูดคุย และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความต้องการและความรู้สึก เพื่อตกผลึกเป็นความต้องการร่วมกันของชุมชน สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริงที่เป็นรูปธรรม โดยการนำเอาทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนมาพัฒนาต่อยอดเป็นผลิตภัณฑ์ชุมชน นอกจากจะเป็นการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนให้เกิดประโยชน์แล้วยังเป็นการสร้างสรรค้ให้เกิดผลิตภัณฑ์ชุมชนที่มีความเป็นเอกลักษณ์ที่สอดคล้องกับชุมชนด้วย อีกทั้งคนในชุมชนยังมีหน้าที่ในการรักษาฟื้นฟูทรัพยากรของชุมชนเพื่อให้เกิดความอุดมสมบูรณ์ โดยคำนึงถึงการรักษาทุนของชุมชนไว้ให้ลูกหลานได้ใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน

2.2 ด้านการจัดการเศรษฐกิจในพื้นที่

การจัดการเศรษฐกิจในพื้นที่ด้วยผลิตภัณฑ์ปลากุเลาเค็ม ที่เป็นการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของวิสาหกิจชุมชนโอริงบันตัย

บนพื้นฐานของความเป็นไปได้ในการจัดจำหน่าย ซึ่งสอดคล้องกับ Nowakowska-Grunt, & Wisniewska-Salek (2014) ที่กล่าวว่า การจัดการเศรษฐกิจในพื้นที่ต้องจัดการอย่างเหมาะสมด้วยทรัพยากรและความสามารถทางการผลิต โดยเน้นการสร้างแตกต่างและใส่ความเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนเข้าไปในตัวผลิตภัณฑ์ ตามที่ ยุทธศักดิ์ ฉัตรแก้วภานนท์ (Chatkaewnapanon, 2022) ได้กล่าวว่า การจัดการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนจากทุนทางวัฒนธรรมของตนเองเป็นการต่อยอดเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่สินค้าท้องถิ่นและยังเป็นการสร้างผลิตภัณฑ์เพื่อเป็นของฝากของที่ระลึกจากการท่องเที่ยวของชุมชนด้วย ดังจะเห็นได้จากผลิตภัณฑ์ปลากุเลาเค็มที่ได้รับรางวัลการ์ตันดีโอท็อปห้าดาวของจังหวัดปัตตานีและโด่งดังไปทั่วภูมิภาค สามารถยกระดับเศรษฐกิจในพื้นที่ชุมชนประมงปลายน้ำ กระจายการสร้างงานสร้างรายได้ให้กับสมาชิกในชุมชน และยังคงสอดคล้องกับ Swinburn, Gaga, & Murphy (2004) ที่กล่าวว่า การสร้างความแข็งแกร่งทางเศรษฐกิจเป็นการปรับปรุงขนาดทางเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตของชุมชนท้องถิ่น โดยความสำเร็จนั้นขึ้นอยู่กับความสามารถในการปรับตัวต่อสภาพแวดล้อมทางการตลาดในประเทศและต่างประเทศที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว อันส่งผลให้คนในชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สามารถพึ่งพาตัวเองและพึ่งพิงกันเองได้

2.3 ด้านการจัดการสังคมและศาสนา

การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนโอริงบันตัย มีการวางระบบบริหารจัดการที่ดี มีเครือข่ายที่เข้มแข็งเอื้อต่อวิถีชีวิตของคนในชุมชน ด้วยการให้สมาชิกในชุมชนและชุมชนใกล้เคียงได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานทุกขั้นตอน โดยยึดชุมชนเป็นศูนย์กลาง ทำให้คนในชุมชนเกิดความรัก ความสามัคคี มีความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ครอบครัว และชุมชน ก่อให้เกิดความสัมพันธ์กันแบบเครือญาติ จึงทำให้

มีความคิดเห็นเป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยมีความเห็นตรงกับ พระครูวิโชติสิกขกิจ ราวรุช ปลอดภัย และปริญญา นิกรกุล (Phrakru Wichotsikkhakit, Plodphai, & Nikornkul, 2021) และ อาภรณ์รัตน์ เลิศไผ่รอด และพระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญญา (Lertpairaud, Krasang, & Phrakhrusangharak Kiettisak Kittipanno, 2017) ที่กล่าวว่า การดำเนินการ ในรูปแบบของพี่น้องและการพึ่งพาอาศัยกันฉันมิตรเป็น ปัจจัยสำคัญที่จะทำให้ชุมชนอยู่รอดโดยไม่มองว่าใครต่ำกว่า หรือสูงกว่า ทุกคนเท่าเทียมกัน ซึ่งการพัฒนาและยกระดับ สังคมและศาสนาทำให้เกิดมิติความเจริญงดงามและยั่งยืน ก่อให้เกิดภูมิหลังทางสังคม วัฒนธรรมและผู้นำที่เข้มแข็ง สามารถสานพลังขับเคลื่อนชุมชนอย่างเข้มแข็งบนพื้นฐาน ศาสนาอิสลามให้ทุกคนเกิดจิตสำนึกรักต่อชุมชน สามารถ อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข

สรุปผลการวิจัย

การจัดการทรัพยากรกับผลิตภัณฑ์ชุมชนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง วิสาหกิจชุมชนโอริงบันตัย จังหวัดปัตตานี ก่อให้เกิดผลในมิติต่าง ๆ อย่างยั่งยืน ได้แก่ มิติทางเศรษฐกิจ ทำให้เศรษฐกิจในชุมชนมีการหมุนเวียน ทรัพยากรได้อย่างเหมาะสมและก่อให้เกิดอัตลักษณ์เชิงพื้นที่ มิติทางสังคมก่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและชุมชน มิติทางสิ่งแวดล้อมเกิดแนวคิดการอนุรักษ์ทรัพยากรในชุมชน สำหรับส่งต่อให้คนในอนาคตใช้ประโยชน์ต่อไป และมีมิติทาง วัฒนธรรมโดยชุมชนร่วมกันสืบสานวัฒนธรรม จริยธรรมและ ศีลธรรมตามหลักศาสนาและปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีการสร้างความตระหนักรู้ในชุมชนอันเป็นการเสริมสร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้นในพื้นที่ โดยปัจจัยความสำเร็จเกิด จากกลไกที่มีประสิทธิภาพด้านการจัดการทรัพยากร ด้านการจัดการเศรษฐกิจในพื้นที่ และด้านการจัดการสังคม และศาสนา ซึ่งการจัดการทรัพยากรกับผลิตภัณฑ์ชุมชน โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับหลักคำสอน ของศาสนาอิสลามมีความสัมพันธ์สอดคล้องกันอย่างเป็น เหตุเป็นผลและมีความละเอียดอ่อนลึกซึ้งที่อยู่ในจิตใจของ ศาสนิกชนได้ยึดถือเป็นหลักในการดำเนินชีวิตที่พอเพียง โดยไม่มีเงื่อนไขที่นำไปสู่ความขัดแย้งทั้งในเชิงหลักการและ การปฏิบัติในวิถีชีวิตประจำวันของคนในชุมชน โดยหลักการ ดังกล่าวข้างต้นของบทความนี้ถือเป็นปัจจัยความสำเร็จ ของการใช้กลไกความยั่งยืน อันนำไปสู่การยกระดับคุณภาพ ชีวิตที่ดีและสร้างความสงบสุขให้เกิดขึ้นในพื้นที่

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการศึกษาไปใช้ กำหนดยุทธศาสตร์เพื่อการขับเคลื่อนนโยบาย การวางแผน และการบริหารการพัฒนาให้ชัดเจนและตรงทิศทาง อีกทั้ง การวางแผนการรองรับผลิตภัณฑ์ชุมชนโดยตระหนักถึง ความสำคัญของผลิตภัณฑ์ชุมชนและสนับสนุนการจัดการ ในด้านต่าง ๆ อย่างครอบคลุม เพื่อให้ผลิตภัณฑ์ชุมชนได้รับการ ยอมรับในระดับมาตรฐานที่สูงขึ้น และสามารถนำรูปแบบ การจัดการทรัพยากรกับผลิตภัณฑ์ชุมชนโดยใช้หลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงไปขยายผลสู่พื้นที่อื่นในการจัดการ ทรัพยากรอันทรงคุณค่า ที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของความ หลากหลายทางชีวภาพ คุณค่าของมรดกทางวัฒนธรรม คุณภาพชีวิตของคนในชุมชน ความมั่งคั่งของเศรษฐกิจ ฐานราก และความมีสันติสุขและสันติภาพในพื้นที่

กิตติกรรมประกาศ

บทความวิจัยนี้ เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัย เรื่อง “การ ประเมินสภาวะแวดล้อมพหุมิติพื้นที่ลุ่มน้ำจังหวัดชายแดนใต้เพื่อความสันติสุขและความมั่นคง” โดยได้รับทุนสนับสนุน การวิจัยจากกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน ราชอาณาจักร (กอ.รมน.) ประจำปีงบประมาณ 2564

References

- Beeton, S. (2006). **Community Development through Tourism**. Collingwood, Victoria: Landlinks Press.
- Bunnag, Chol, & Kamolnoratep, Pusanisa. (2020). **Sufficiency Economy Philosophy Relationship and Sustainable Development Goals (ความสัมพันธ์ระหว่างปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy Philosophy: SEP) และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs))**. SDG MOVE. [Online]. Retrieved August 26, 2021 from <https://www.sdgmove.com/2019/09/27/sep-and-sdgs/>
- Chatkaewnapanon, Yuthasak. (2022). **Guideline for Community Product Development: A Case Study of Woven Fabrics in Baan Nakian, Omkoi District, Chiangmai** (คู่มือแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ จากผ้าทอชุมชนบ้านนาเกียน อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่). Chiang Mai: Pattrara Prepress.

- Chumkate, Jittapon. (2017). **Product Development from Local Wisdom to Increase an Efficiency of Community-Based Management with Sustainability in Thai-Muslim Village, Amphur Cha Am, Phetchaburi Province** (การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพทางการจัดการชุมชนอย่างยั่งยืนของชุมชนไทยมุสลิม อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี). Phetchaburi: Faculty of Management Science, Silpakorn University.
- Ishoh, Anak. (2019). **Quality of Life of People in Tambon Sakom Administrative Organization, Thepha District, Songkhla Province** (คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสะกอม อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา). Master's dissertation, Prince of Songkla University, Songkhla, Thailand.
- Johnson, L. J., & LaMontagne, M. J. (1993). Research methods using content analysis to examine the verbal or written communication of stakeholders within early intervention. **Journal of Early Intervention**, 17(1): 73-79.
- Komieng, Bahaem. (1999). **The Concept of Justice in the Holy Our'an and Al-Hadith and That of John Locke's** (ความยุติธรรมในคัมภีร์อัลกุรอานและอัลหะดีษ กับทัศนะของจอห์น ล็อก). Master's dissertation, Prince of Songkla University, Songkhla, Thailand.
- Leelakulthanit, O., & Day, R. L. (1992). Quality of life in Thailand. **Social Indicators Research**, 27(1): 41-57.
- Lertpairaud, Aponrat, Krasang, Anuwat, & Phrakru sangharak Kiettisak Kittipanno. (2017). Social and cultural management of local administrative organizations in Nakhonsawan province (การจัดการสังคมและวัฒนธรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนครสวรรค์). **Journal of MCU Social Science Review** [Special issue, Book 3], 6(2): 143-160.
- Lohwithee, Witsarut. (2019). Islamic doctrines and sufficiency economy philosophy (คำสอนอิสลามกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง). **Journal of Liberal Arts, Rangsit University**, 14(2): 127-141.
- Mahtaney, P. (2007). The Development Paradigm: Its Evolution and Importance. In **India, China and Globalization: The Emerging Superpowers and the Future of Economic Development**, (pp. 256-276). London: Palgrave Macmillan.
- Nowakowska-Grunt, J., & Wisniewska-Salek, A. (2014). Managing the local economy on the example of the construction sector companies. **Advanced Materials Research**, 1020: 783-788.
- Office of the National Economic and Social Development Board, Office of the Prime Minister. (2001). **The Ninth National Economic and Social Development Plan (2002-2006) (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 พ.ศ. 2545-2549)**. Bangkok: Office of the National Economic and Social Development Council.
- Office of the National Economic and Social Development Board, Office of the Prime Minister. (2016). **The Twelfth National Economic and Social Development Plan (2017-2021) (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564)**. Bangkok: Office of the National Economic and Social Development Council.
- Perreault, W. D., Jr., & McCarthy, E. J. (2002). **Basic Marketing: A Global-Managerial Approach** (14th ed.). New York: McGraw-Hill.
- Phrakru Wichotsikkhakit, Plodphai, Sarawut, & Nikornkul, Parinya. (2021). Human resource development of community enterprises in Pichit province according to buddhism (การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์กลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดพิจิตรตามแนวพระพุทธศาสนา). **The Journal of Research and Academics**, 4(1): 1-12.
- Rammon, Jariya, & Kongsom, Chaiwat. (2021). Research synthesis on guidelines for community forest management: Case studies of community forests in the upper northern of Thailand (การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการจัดการ

- ป่าชุมชน: กรณีศึกษาป่าชุมชนในภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย). **STOU Journal of Agriculture**, 3(1): 16-23.
- Rojjanapornthip, Jirawan. (2021). “**O-Rang-Pan-Tai King of Salted Fish, Very Delicious, Products Worth Buying, Good Stuff in Pattani** (“โอรัมย์พันตัย” ราชาแห่งปลาเค็ม อร่อยมาก ผลิตภัณฑ์น่าซื้อของดีเมืองปัตตานี). [Online]. Retrieved April 2, 2022 from https://www.technologychaoban.com/bullet-news-today/article_119871
- Schuessler, K. F., & Fisher, G. A. (1985). Quality of life research and sociology. **Annual Review of Sociology**, 11: 129-149.
- Sola, P. (2005). The community resource management plan: A tool for integrating IKS into natural resource management. **Ethnobotany Research and Applications**, 3: 143-154.
- Suttipisan, Sutsan. (2020). **Principles of Tourism Development Management to Develop the Country** (หลักการการบริหารการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อพัฒนาประเทศ) [Unpublished manuscript]. The Service, Tourism, and Logistics Excellence Center, Kasem Bundit University.
- Swinburn, G., Goga, S., & Murphy, F. (2004). Local Economic Development Primer. In Bertelsmann Foundation (Ed.), **Strategic Management in Local Economic Development: Cities of Change Knowledge Product Series Vol. 3**, (pp. 11-12). Washington DC: Bertelsmann Foundation.
- The Chaipattana Foundation. (2021). **Sufficiency Economy Philosophy** (เศรษฐกิจพอเพียง). [Online]. Retrieved April 2, 2022 from <https://www.chaipat.or.th/publication/publish-document/sufficiency-economy.html>
- Totong, Kitiya. (2017). Islamic funeral management and sustainable environmental management (การจัดการศพตามวิถีอิสลามกับการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน). **Journal of Environmental Management**, 13(2): 100-117.
- Wiraphanphong, Airawee. (2017). Common pool resources in community: The case of Klongladmayom community, Bangramat, Talingchan, Bangkok (การจัดการทรัพยากรร่วมของชุมชนท้องถิ่น : กรณีศึกษาชุมชนคลองลัดมะยม แขวงบางระมาด เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร). **Kasetsart University Political Science Review Journal**, 4(2): 210-229.
- Interview**
- Masaning, Muhamasukree, President of O-Rang-Pan-Tai Community Enterprise Pattani Province. Interview, March 1, 2022.